

یار سالکان

نرم افزار ویژه ارائه اطلاعات مناسب در طریق سیر و سلوک معنوی و تهذیب نفس

تنظیم: سید مهدی موسوی موشح

بهار ۱۳۹۰

مندرجات

- ◀ هدف
- ◀ اصول حاکم
- ◀ سطوح دسترسی
- ◀ تعدّد خروجی‌های نرم‌افزار
- ◀ نام‌گذاری خروجی
- ◀ پیچیدگی بانک اطلاعات
- ◀ امکانات نرم‌افزار ورود اطلاعات
- ◀ امکانات نرم‌افزار خروجی
- ◀ پلت‌فرم و ابزارهای مورد استفاده
- ◀ پیش‌بینی هزینه و زمان

هدف

ابعاد روحانی و جسمانی انسان جدا و بی‌نیاز از یکدیگر نیست. هدف از خلقت انسان نیز بنا به فرموده حضرت احدیّت چیزی جز عبادت پروردگار نمی‌باشد. انسانی خلق کرده است که در تمام حرکات و سکناش خالق را عبادت نماید و نعمات او را به پرستش، شکر و ستایش نماید. تکلیف انسان در این دنیای فانی، اطاعت اوامر الهی است و پرهیز و کف نفس از نواهی خداوند، تا ورودش به دنیای باقی و سرای ابدی با توشه‌ای در خور و شایسته پاکان باشد و دیدارش با حضرت دوست، موجبات رضایت ربانی پروردگار را فراهم آورد.

برای کسی که به آخرت ایمان دارد، به خداوند باور آورده و فرستادگان او را پذیرفته است، دنیا جز مرحله آزمونی گذرا نیست و زندگی در این سرا سفری است کوتاه‌مدت، فانی و زودگذر، تنها برای توشه‌اندوزی. آرمانی ندارد به غیر از ملاقات معبود. چنین انسانی، احترام انسان بودن را پاس داشته و حرمت‌ها را در ذره‌ذره لحظات آزمون در یاد نگه می‌دارد. هم روح خود و هم جسم را از پلیدی‌ها حفظ می‌کند و به مراقبه و محاسبه و مشارطه، نفس را مهبیای حضور در مقصد می‌نماید.

در بطن غیبت کبرا، اساتیدی که کلام وحی را دریافته و دشواری‌های ریاضت روحی و جسمی را در پرتو تعالیم انبیاء و اولیاء الهی به جان خریده و سیر «من الخلق الى الحق» و «فی الحق» و «مع الحق» و تمامی ریزه‌کاری‌های ادراکات عوالم علیا را پشت سر گذاشته و برای دستگیری قوم، آخرین مسیر سفر خود را به هدایت خلق و بازگشت به عالم سفلی قرار داده‌اند و عالم ناسوت را جز برای یاری ضعفا نپسندیده‌اند و دل به لاهوت بسته‌اند، تجربه خود را بی‌منت در اختیار بندگان الهی قرار می‌دهند. ابزار اصلی ارتباط با بشر را اما همان لسان لَیْن و نگاه ملایم و حضور پر احساس و تأثیرگذار خود می‌دانند، طریقتی که رسول مکرم اسلام (ص) بدان می‌رفته و اهل بیت عصمت و طهارت (ع) به این سلوک معنوی با دیگران مشهور بوده‌اند. هیچ ابزار دیگری نمی‌تواند جای این ارتباط عینی را بگیرد و هدایت غیر بدون دست در دست نهادن سالک و هادی میسر نیست.

در این میانه اما، اگر سیدالآوصیاء (ع) طریقه حفظ را به «قیدوا العلم بالکتابه» توصیف می‌فرماید و نگاشتن به قلم را ابزار جلوگیری از فراموشی و غفلت تعبیر می‌کند، به آمدن رایانه و ابزارهای الکترونیکی حفظ دانش نمی‌توان غضب کرد و روی خوش نشان نداد. با همه معایبی که دارد، ویژگی‌هایی در آن تصور می‌توان کرد که مانع بروز غفلت باشد و به قواعدی، سالک را تنبّه به تعالیم استاد دهد و دسترسی به اطلاعات مورد نیاز در این سیر و سلوک معنوی را فراهم آورد. این نگاره به چنین نگاهی نگاشته می‌شود که ابزاری برای یاری سالک مهبیا نماید، به کمک رایانه، نرم‌افزاری برای حفظ پاره‌ای داده‌های دستوری و اسنادی در تعلیم سالک.

اصول حاکم

به مقتضای هدفی که ذکر شد، توجه به اقتضائات سیر و سلوک معنوی گریزناپذیر است. اگر چه طریق وصول به حقیقت و راه رسیدن به مقصد یکی بیشتر نیست و جز صراط مستقیم الهی نمی‌باشد که همان عروۃ الوثقیای ائمه اطهار است، علیهم آلاف التحية و الثناء، شجره طیبه‌ای که «اصلها ثابت و فرعها فی السماء»، و هدایت به نصّ صریح حدیث نبوی ثقلین به قرآن قرآن و عترت میسر است فقط، اما تفاوت و ویژگی‌های ابناء بشر و لایه‌های ظلمت و گرفتاری خلاق، طُرُق را پدید آورده که به عدد نفوس ایشان کثرت دارد و مقام وحدت در میان این کثرات تنها به مدد نفحات ربوبی تحصیل می‌گردد. این مقام وحدت در اختیار خواصی از بندگان مخلص الهی است که همه را به این بارگه، دعوت نیست.

«شریعت» اگر همه وحدت رویه خود را در تکالیفی عامّ منظور داشته، به قصد فراهم آوردن مقدمات عمومی رشد بشری است، تا انسان را مهبیای شنیدن گفتار دوست نماید. اما «طریقت»، خود گفتار است، گفتار خاصی که به تبع ظرفیت هر یک از آحاد بشر، روح او را مورد خطاب قرار می‌دهد و رشد خاصی را برایش رقم می‌زند، تا پذیرای نفحات قدسیه الهیه گردد که «إن لربکم فی آیام دهرکم نفحات، ألا فتعرضوا لها». بی‌دلیل نیست که حسنات الابرار سیئات المقربین می‌شود و دانسته «سلمان» برای «ابوذر» وزر و وبال می‌گردد. اگر رسول الهی (ص) مکلف به تمامی نوافل است و قیام فی‌اللیل او را فریضه‌ای است غیر قابل ترک، از باب مقام خاصّ است و هر مقامی را تکلیفی در پیش است.

اقتضای سیر و سلوک، نسخه خاصّ است، نسخه خاصی که در تمامی مکاتب عرفانی و اخلاقی بی‌اختلاف مطمح نظر بوده. لکن تفاوت در محتوای آن است. طریقت مبتنی بر شریعت حقّه، نه به طریق صوفیه عمل می‌کند و نه به طریق رهبانی مسیحی، نه ریاضت هندی می‌طلبد و نه ترک خانه و کاشانه، حدیث را ملاک می‌گیرد و به سنت نبی (ص) عمل می‌کند و به طریق اهل بیت (ع) گام برمی‌دارد، اما در نیاز خواص به حکم خاصّ، نسخه می‌نویسد برای هر سالکی به مقتضای ظرفیت و توان سلوک. پس اصل اول در این طریق، اعطاء هر شخص است، آنچه مقتضی سلوک اوست. این باید در نرم‌افزارِ منظور مورد توجه قرار گیرد.

اصل دوم اما «راز سر به مَهری» است که «هر که را اسرار حق آموختند، مُهر کردند و دهانش دوختند». سالک اهل هدایت، آن‌که ناسوت را به عشق لاهوت ترک نکرده و زندگی دنیا را رها ننموده و زن و فرزند، بی‌سرپرست نگذارده، اهل پنهان کردن نیست، بالاصاله حقیقت منتشر شدنی است. اسرار الهی، همچون رمز و راز مرتاضان هندی و شامرتی‌بازی شعبده‌بازان غربی نیست که به انتشارش چیزی از درگاه احدیت کاسته شود، پاک و منزّه است او که چنین توهم ناروایی بر او رود.

هادی اَمّت که قائل به رمزنگاری خلقت نیست. میل ربوبی آن است که همه رشد یابند و تمامی کمالات را به ارث برند. او عزم هدایت کلّ دارد که همگان را از علم خویش بهره رساند و به ملکوت اعلیٰ واصل نماید. مشکل در موانع رشد است. آری، «دانستن» گاهی مانع حصول کمال می‌شود و همان‌جایی است که از قضاء سرکنگبین صفرا فزود. «علم مطلق» میل «تعلیم مطلق» دارد و علم را قید و بند زدن طریق زهد نیست. اما چه کند که گاهی مقتضی، مانع می‌شود و علم سبب توقف سیر و سلوک می‌گردد. ابوذر را باید از اسرار سلمان دور داشت، تا گرفتار کفر نشود و نعمات الهی را تکذیب نکند و این تکذیب او را از سیر الی الله باز ندارد.

اف بر این ابلیس لعین که ترفند خود را بر «علم» نیز بسته و خناسی اهل تقوا می‌نماید. اگر ترس از فریبکاری و تلبیس ابلیس نبود، هیچ عارفی اسرار حق مکتوم نمی‌داشت و هر چه داشت بی هیچ حیلتي بر کاسه تعلیم می‌نهاد و همگان را نفع می‌رساند. فریب تکذیب اما گلوی بعضی سالکان را چنان می‌فشارد و حرص به دانستن ابزار تصرف در عالم، خودشیفته‌شان می‌سازد که از راه هدایت دورشان می‌کند و از طریق سلوک بازشان می‌دارد. کم نبودند آنانی که به دانستن کلمه‌ای مرتد شدند و به توانستن چند تصرف در طبیعت، نفی خدا و بندگی او را کردند.

پس سالک همان باید بداند که او را سزد و بیش را به زمانی واگذارد که تحمل آن تواند. نرم‌افزار نیز اگر حرمت سلوک سالک را پاس می‌دارد، نباید چیزی بیش از حق او بدو بنماید و البته نه کمتر از حقش که عدالت نیز به تفسیری، همان اعطاء کل ذی حق حقّه است. هر دو سوی این ترازو نابودکننده تواند بود و این اصلی است که باید مراعات گردد.

سطوح دسترسی

به مقتضای مقدماتی که بیان شد، نرم‌افزاری که «یاری سالکان» را بر عهده دارد، در طریق سیر و سلوک معنوی، ملاحظه ظرفیت سالک را می‌نماید و سطوح دسترسی هر یک را به توان هضم عطایا و تحمل نعمات مقید می‌سازد.

در این نرم‌افزار، شش سطح در نظر گرفته شده است؛ نخست آنانی راست که تازه به این طریق پای نهاده و هنوز در بند محرّمات بوده و از گرفتاری گناه خلاص نشده و در مقدمات راهند. اینان باید نفس را آماده تلبی دعوت حق نمایند و افسار آن به چنگ آورند. اما آنان که تحمل نسخه‌های هدایت را داشته و خود را به جرگه خواص داخل نموده‌اند، در چهار سطح ملاحظه می‌شوند، شاید به اقتضای اسفار اربعه‌ای که هر سالکی راست تا به تعالی تامه دست یابد و مقام دستگیری بندگان ضعیف خداوند را تحصیل نماید. انسان کامل شدن، مقصد است و راه طولانی و مسیر ناهموار و دشمن در کمین و دانش هر سطح باید مکتوم ماند از سطح نازله که سبب گمراهی نگردد، به تمسک اصلی که بیان شد.

اما یک سطح دسترسی نیز از آن واصلان طریق است که به دستگیری خلاق مشغول و به نسخه دادن و یاری رساندن مبتلایند. که این تکلیف آنهاست و خود بخشی از مسیر، که ایصال الی المطلوب، در این عالم دانی، پایان ندارد و برترین استاد نیز، خود در مسیر است و باید در تکاپوی عبودیت و تحصیل کمالات برتر باشد. کمال الهی بی‌منتهاست و تا بروی راه هست و سالک تا آخرین نفس در سلوک است، حتی اگر واصل به درجه استادی باشد.

تعدد خروجی‌های نرم‌افزار

برای آن‌که وسوس ابلیس، سالک را به شیطنت نیاورد که «چه نشسته‌ای، پله بالاتر را بخوان که زودتر به مقصد برسی»، به گمان این‌که با خوردن این میوه ممنوعه، جاودان گردد، نرم‌افزار را بکاود و پیش را پس بخواند و پس را پیش، از اساس، برای هر سطح از مخاطب خاص، یک نرم‌افزار مستقل تهیه می‌گردد.

البته زحمت تهیه این نرم‌افزار مستقل بر عهده نرم‌افزار اصلی است، نرم‌افزاری که موضوع این نگاره است. نرم‌افزار اصلی، پس از اتمام ورود اطلاعات، این قابلیت را دارا خواهد بود که بتواند برای هر کدام از سطوح شش‌گانه، یک خروجی تهیه نماید.

نام‌گذاری خروجی

از مخلصین بودن دشوار است، کفّ نفس می‌خواهد از تمامی شرور و بدی‌های اّماره و سالک اگر چه در طریق سلوک است، اما دور از وساوس شیطانی نیست. چه بسا به عجز و لابه‌ای تسلیم غیر شود که خط نخوانده‌ای و تعلیم ندیده‌ای بخواهد نرم‌افزار را به امانت گرفته یا تکثیر نماید. او نیز بپذیرد و با این عمل موجبات ضلال و گمراهی گروهی از بندگان خدا را فراهم نماید.

سرّ مکتوم داشتن نسخه‌های الهی سلوک نیز در رفتار اساتذه عظمای گذشته چنین بوده است. این‌که کلام را فقط مشافههٔ معروض می‌داشته و کمتر به نگاشتن اهتمام داشتند. جز عرفان نظری که اساساً چیزی غیر از تفلسف در جوانب ادراکات ملکوتی و مکاشفات عالیّه نیست و ادبیاتی برای به اشتراک گذاشتن ادراکات خواص میان خودشان و چون عاری از نُسخ خاصّ بوده، ضرر معتنی به بر عوام نداشته که اصلاً در فهم آنان نمی‌گنجیده و جز برای آن‌که طریق عرفان عملی را طی کرده، معنا و مفهوم نمی‌داشته است. در نسخه‌دهی عرفان عملی، اهتمام بر عدم نگاشتن بوده است که بعضی خطا کرده و در این میانه چیزهایی قلمی شده و پناه بر خدا از گرفتاری‌هایی که برای خلایق بعضاً ایجاد نموده است و نمونه‌های آن را اهل آن می‌شناسند.

برای تحذیر سالک از درافتادن به چنین مهلکه‌ای، نرم‌افزار اصلی هنگام ساخت خروجی مورد نظر، نام سالک را بر پیشانی نرم‌افزار حک می‌نماید که هر که ببیند، چه اصل نرم‌افزار و چه تکثیر شده از آن را، بداند به کدام خطا، نشر یافته و چه کسی مسئول این نابهنجاری است.

ترس از آبرو، تا حدّ زیادی مانع می‌شود از خطا و عصیان که گستره وسیعی از پرهیزهای بندگان از گناهان، به دلیل همین ستّار بودن حضرت دوست است که بشر را از تکرار گناه به ریزش آبرو می‌ترساند و پرهیز می‌دهد. تا بندگی، به سرحدّ عشق لقای ربوبی نرسد، یا به سبک تجّار است که بهشت را می‌طلبند و یا به شیوه بردگان که ترس از جهنم دارند، که البته این دو را پروردگار در کتاب خود به رسمیت شناخته و طریقی معتبر برای ضعف‌برشمرده و در تنزیل قرآن این طرق را نیز در پیش گرفته است.

پیچیدگی بانک اطلاعات

اما با همه این ملاحظات، ضرورت دارد تا اطلاعات مندرج در نرم‌افزار وضعیتی پیچیده و مغلق داشته باشد که به هر ناخنکی قابل استخراج نبوده، اگر به دست غیر افتاد از دسترسی مصون باشد و اگر تکثیر شد، امکان اندراج در نرم‌افزارهای دیگر یا چاپ تمام داده‌ها به یک‌جا نباشد.

به این منظور، از روش‌های استاندارد ذخیره‌سازی اطلاعات استفاده نشده و روش‌های مرسوم در رمزگذاری داده‌ها مطمح نظر برنامه‌نویس خواهد بود.

طبیعتاً نرم‌افزار خروجی، قابلیت استفاده از اطلاعات را خواهد داشت و به دلیل در اختیار داشتن الگوی رمزنگاری داده‌های اصلی خواهد توانست، پس از دریافت رمز کاربر خاصّ، اطلاعات را در اختیار او قرار دهد.

امکانات نرم افزار ورود اطلاعات

با توجه به این که داده های نرم افزار، «متن» و «صوت» خواهد بود، نرم افزار ورود اطلاعات چهار ویژگی مهم خواهد داشت:

۱. امکان درج متن ساده با امکاناتی برای چینش متن و تغییراتی در رنگ و اندازه حروف
 ۲. امکان تقطیع صوت، بدون تجزیه فایل صوتی و تنها با نشانه گذاری محل عناوین
 ۳. امکان ایجاد درختواره موضوعی به تفکیک برای هر کدام از سطوح خروجی، تا اتصال نهایی به متن یا صوت
 ۴. امکان انتصاب کلیدواژه به هر داده متنی یا صوتی، برای تقویت قابلیت جستجو در نرم افزار خروجی
- و البته که تمام این توانایی ها را برای هر سطح از خروجی به تفکیک فراهم خواهد نمود.

این نرم افزار ورود اطلاعات پس از پایان عملیات داده پردازی، قابلیت ایجاد خروجی را خواهد داشت و بدین صورت خواهد بود که مسئول سامانه، نام و مشخصات کاربر دریافت کننده، سطح سلوک او و رمزش را به نرم افزار خواهد داد و نرم افزار تمام آنچه لازم است را در یک شاخه مخصوص خواهد ریخت. پرونده های درون این شاخه را مسئول سامانه بر روی DVD قرار داده و تحویل سالک می دهد.

امکانات نرم افزار خروجی

کاربر نهایی اما اصلاً با نرم افزار اصلی مواجه نخواهد بود. امکانات چهارگانه ذکر شده برای نرم افزار ورود اطلاعات را نیز در اختیار نخواهد داشت. او محیطی دیگر مشاهده می کند که قابلیت های ذیل را دارد:

۱. نمایش درختواره موضوعی در سطح سالک و یا سطوح مادون
۲. امکان جستجو در درختواره، عناوین اصوات، متن ها یا کلیدواژه ها
۳. امکان ثبت بعضی نکات به عنوان حاشیه بر مطالب مشاهده شده
۴. نمایش تمام حواشی ثبت شده در یک فهرست واحد
۵. امکان برنامه ریزی برای انجام اعمال خاص و درج انجام یا عدم انجام به موقع برنامه سلوک در سامانه
۶. عدم امکان پرینت گرفتن یا کپی کردن اطلاعات یا صوت به خارج از نرم افزار
۷. امکان پرینت گزارشی از اعمال انجام شده و ثبت شده در بخش برنامه ریزی نرم افزار

تا جایی که امکانات رایانه اجازه بدهد، نرم افزار خروجی اجازه خروج اطلاعات از سامانه را نخواهد داد، تا کاربر نتواند این اطلاعات را منتقل نموده و تکثیر یا منتشر نماید.

یک امکان ویژه می توان برای نرم افزار قرار داد و آن این است که تمامی استفاده از نرم افزار و مشاهده بخش های مختلف و ساعات کار با آن می تواند در پرونده ای ویژه به صورت محرمانه ذخیره شود و با اتصال کاربر به اینترنت، برای مسئولین برنامه ریزی ایمیل شود و یا خود سالک موظف شود، این اطلاعات را خروجی گرفته و در اختیار برنامه ریزان قرار دهد، تا از کیفیت استفاده او از نرم افزار مطلع گردد.

امکان دیگری که در صورت تمایل قابل اضافه به برنامه است، روزآوری خودکار با اتصال به اینترنت است که در صورت افزودن متون و اصوات جدید، یا تغییری در اطلاعات برنامه اصلی، کاربر بتواند از اینترنت دریافت کرده و به برنامه خود بیافزاید.

پلت فرم و ابزارهای مورد استفاده

هر دو نرم افزار ورود اطلاعات و خروجی های مورد نظر به زبان VB و در چارچوب Net. نوشته خواهد شد که آخرین فن آوری برنامه نویسی در محیط های ویندوز است. برای بانک اطلاعات نیز از هیچ فرمت استاندارد بهره نخواهیم برد و ساختاری ویژه برای آن طراحی خواهد شد.

البته می توان در صورت نیاز، یک یا چند نسخه از نرم افزار هم برای استفاده روی موبایل و گوشی همراه طراحی کرد که در نسخه های Java ، Symbian ، Windows Phone و یا Android قابل پیاده سازی است.

پیش بینی هزینه و زمان

به نظر می رسد تمام فرآیند طراحی نرم افزار در دو ماه (۶۰ روز) قابل انجام باشد. فرآیندی که شامل؛ طراحی گرافیک برای دو نرم افزار (-/۵۰۰/۰۰۰ تومان)، طراحی ساختار بانک اطلاعات (-/۳۰۰/۰۰۰ تومان)، برنامه نویسی سامانه ورود و مدیریت اطلاعات (-/۲/۷۰۰/۰۰۰ تومان)، سامانه نرم افزار سمت کاربر (-/۱/۲۰۰/۰۰۰ تومان) و تست، کنترل و خطایابی (-/۴۰۰/۰۰۰ تومان) هر دو نرم افزار می باشد. مبلغ -/۶۰۰/۰۰۰ تومان نیز برای پشتیبانی نرم افزار تا یک سال پیش بینی می گردد.

در مجموع؛ با **مبلغ -/۵/۷۰۰/۰۰۰ تومان** به نظر می رسد که بتوان پس از **دو ماه** این نرم افزار را در اختیار داشت. اگر ورود اطلاعات و تقطیع اصوات هم سه ماه زمان بگیرد، بعد از پنج ماه شاید بتوان خروجی ها را برای کاربران نهایی تولید کرد.

دو امکان ارسال خودکار برنامه ریزی های کاربر برای مسئول سامانه و روزآوری نرم افزار از طریق اینترنت، به صورت جداگانه محاسبه هزینه شده و به نظر می رسد -/۸۰۰/۰۰۰ تومان کار داشته باشد.

اما هزینه تولید نرم افزار موبایلی کاملاً وابسته به پلت فرم آن است که برای هر کدام از چهار نسخه ذکر شده، باید جداگانه از کارشناسان مربوطه درخواست قیمت نمود.

و علیکم السلام و التحیات الوافرة

التماس دعا